

KUTSESTANDARD

Logopeed, tase 8

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Logopeed, tase 8	8

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Logopeed on tippspetsialist, kelle töö on kliendi/patsiendi kommunikatsioonivõime ja neelamisfunktsiooni hindamine, kujundamine ja/või taastamine ning häire ennetamine. Logopeed nõustab kommunikatsiooni- ja/või neelamishäirega isikut, tema lähedasi ja teiste erialade spetsialiste. Ta teeb koostööd kliendi/patsiendi lähedaste ja teiste erialade spetsialistidega.

Logopeedilise töö eesmärk on aidata kliendil/patsiendil (re)integreeruda igapäeva ellu ja säilitada või tõsta tema elukvaliteeti.

8. taseme logopeed viib läbi teraapiat ning nõustab komplekssete ja keerukate juhtumite korral, juhendab kolleege, teisi spetsialiste ja üliõpilasi, osaleb teadusuuringutes ja töötab välja uusi meetodeid.

Logopeedia kutsealal on ka Logopeed, tase 7 kutsestandard.

A.2 Tööosad

A.2.1 Kommunikatsioonivõime ja neelamisfunktsiooni hindamine

1. Pöördumise põhjuse ja vajaduse väljaselgitamine.
2. Andmete kogumine tegevuse kavandamiseks.
3. Hindamismeetodite ja -vahendite valimine.
4. Kommunikatsioonivõime ja neelamisfunktsiooni uurimine ja materjali või võtte raskusaste muutmine.
5. Täiendava diagnostika vajaduse märkamine.

A.2.2 Hindamistulemuste analüüsimine ja tõlgendamine

1. Kommunikatsiooni- ja/või neelamishäire tunnuste määratlemine.
2. Kommunikatsiooni- ja/või neelamishäire avaldumise kirjeldamine.
3. Kõnet asendavate ja toetavate vahendite vajaduse märkamine.

A.2.3 Logopeedilise töö planeerimine, läbiviimine ja kokkuvõtte tegemine

1. Teraapiaplaani koostamine.
2. Tegevuste järjestamine.
3. Teraapia läbiviimine.
4. Logopeedilise töö tulemuslikkuse hindamine

A.2.4 Nõustamine ja juhendamine.

1. Kliendi/patsiendi, tema tugivõrgustiku ja teiste spetsialistide konsulteerimine.
2. Kliendi/patsiendi ja tugivõrgustiku nõustamine.
3. Juhendamine.
4. Logopeedide ja teiste spetsialistide nõustamine.
5. Üliõpilaste juhendamine.

A.2.5 Teadus- ja arendustegevus.

<p>1. Hindamis- ja teraapiameetodite ja -vahendite koostamine ja kohandamine. 2. Teadustegevus. 3. Eriala arendamine.</p> <p>A.2.6 Koolitamine</p> <p>1. Koolituste disainimine ja õppekava koostamine. 2. Koolitusmaterjalide koostamine. 3. Koolituste läbiviimine. 4. Tulemuste hindamine ja tagasiside kogumine.</p>
Valitavad tööosad
<p>A.2.7 Juhtimine</p> <p>1. Meeskonna juhtimine. 2. Projektijuhtimine.</p>
A.3 Töö keskkond ja eripära
<p>Logopeed töötab nii laste kui täiskasvanutega haridus-, tervishoiu- ja sotsiaalasutuses või erapraksises. Tööks on vaja eraldi ruumi, mille sisustus võimaldab töötada erialaste ja -vajadustega inimestega nii individuaalselt kui ka grupis.</p>
A.4 Töövahendid
<p>Esemelised, pildilised, tekstilised, infotehnoloogilised ja instrumentaalsed hindamis- ja teraapiavahendid.</p>
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
<p>Logopeedi töö nõuab head koostöö- ja suhtlemisoskust, analüüsivõimet, pingetaluvust, tolerantsust, pidevat enesearendamist, empaatilisust, kannatlikkust, loovust, paindlikkust.</p>
A.6 Kutsealane ettevalmistus
<p>8. taseme logopeedil on erialane magistritasemel kõrgharidus ja töökogemus.</p>
A.7 Enamlevinud ametinimetused
<p>Logopeed.</p>

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
<p>Logopeed, tase 8 kutse saamiseks tuleb tõendada kohustuslikud kompetentsid B.2.1-B.2.6 ja läbiv kompetents B.2.8. Lisaks on võimalus tõendada valitav kompetents B.2.7.</p> <p>8. taseme logopeedi kutse taotlemise eelduseks on tipptasemel teadmised ja oskused vähemalt ühes järgnevatest valdkondadest:</p> <p>logopeediline töö neelamishäirete korral; logopeediline töö häälehäirete korral; logopeediline töö kõnemotoorikahäirete (düsartria, kõneapraksia) korral; logopeediline töö pea- ja kaelapiirkonna patoloogilisest anatoomiast tingitud kõnehäirete korral; logopeediline töö kognitiivsetest, psüühika- ja käitumishäiretest tingitud kommunikatsioonihäirete korral; logopeediline töö nägemis- ja/või kuulmispuudest tingitud kommunikatsioonihäirete korral; logopeediline töö kõnesujuvushäirete korral; logopeediline töö arenguliste kõne- ja keelehäirete korral; logopeediline töö kirjaliku kõne häirete korral; logopeediline töö afaasia korral.</p>
B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Kommunikatsioonivõime ja neelamisfunktsiooni hindamine	EKR tase 8
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. selgitab arengu- ja/või haigusloo põhjal välja kliendi/patsiendi pöördumise põhjuse ja sekkumise vajaduse; 2. kogub tegevuse kavandamiseks andmeid kliendilt/patsiendilt, pereliikmetelt ja teistelt spetsialistidelt, kasutades vaatlust, küsitlust ning olemasolevat dokumentatsiooni; 3. valib ja kohandab uuringuks vajalikke hindamise meetodeid ja -vahendeid, lähtudes kliendi/patsiendi probleemist, vanusest ja uuringu eesmärgist; viib läbi või osaleb hääle- ja neelamisfunktsiooni instrumentaalses diagnostikas; 4. uurib kommunikatsioonivõimet ja neelamisfunktsiooni, kasutades kaasaegseid uurimismeetodeid ja -vahendeid; uurimise käigus muudab vajadusel materjali või võtte raskusastet, osutab abi ja hindab selle tulemuslikkust; 5. hindab kogutud teabe piisavust diagnoosi püstitamiseks ja logopeedilise töö eesmärkide seadmiseks; märkab täiendava diagnostika vajadust ja suunab kliendi/patsiendi teise eriala spetsialisti vastuvõtule või vastava spetsialiseerumisega logopeedi juurde täiendavaks uurimiseks. 	
B.2.2 Hindamistulemuste analüüsimine ja tõlgendamine	EKR tase 7
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. määratleb kommunikatsiooni- ja/või neelamishäire tunnused, analüüsib nende vahelisi seoseid ja põhjuseid; 2. kirjeldab kokkuvõtvalt kommunikatsiooni- ja/või neelamishäire avaldumist ning püstitab diagnoosi; määrab võimalusel häire raskusastme ja vormi; 3. märkab kõnet asendavate ja toetavate vahendite kasutamise vajadust; valib sobiva alternatiivkommunikatsiooni viisi ja vahendid. 	
B.2.3 Logopeedilise töö planeerimine, läbiviimine ja kokkuvõtte tegemine	EKR tase 7
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. koostab teraapiaplaani, lähtudes kliendi/patsiendi diagnoosist, võimetest, vajadustest, häire raskusastmest ja keskkonna võimalustest; määrab teraapia kestuse, intensiivsuse ja vormi (individuaal- ja/või grupiteraapia); 2. järjestab oma tegevuse klientide/patsientidega, lähtudes riskidest kliendi/patsiendi tervisele ja healolele, tema vajadustest, raviplaanist ja teistest teguritest; 3. viib läbi teraapia, rakendades teadus – ja tõendus põhiseid meetodikaid ning tunnustatud ravi- ja tegevusjuhendeid; hindab teraapia käigus valitud meetodite sobivust ja vajadusel korrigeerib teraapiaplaani; 4. hindab logopeedilise töö tulemuslikkust, teeb kokkuvõtte ja annab kliendile/patsiendile ja/või tema lähedastele tagasisidet ning koostöös nendega kavandab edasise tegevuse. 	
B.2.4 Nõustamine ja juhendamine	EKR tase 8
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. selgitab kliendile/patsiendile, tema tugivõrgustikule ja teistele spetsialistidele kommunikatsiooni- ja/või neelamishäire põhjuseid, avaldumist, mõju elukvaliteedile ja teraapiavõimalusi; 2. nõustab klienti/patsienti, tema tugivõrgustikku ja teisi spetsialiste sobiva suhtluskeskkonna kujundamisel, sobiva suhtlemisviisi ja/või -vahendi sihipärasel kasutamisel ja/või ohutuks ja efektiivseks söömiseks ja neelamiseks optimaalsete tingimuste loomisel, logopeedilise abi võimaluste valikul, teraapia eesmärkide seadmisel ja protsessis; 3. juhendab kliendi/patsiendi suhtluspartnereid (sh ravimeeskonda, õpetajaid, lapsevanemaid) sobiva suhtlemisviisi ja/või vahendi sihipärasel kasutamisel (sh AAC) igapäevases suhtlussituatsioonis; 4. konsulteerib oma spetsialiseerumise valdkonnas teisi logopeede keerukate juhtumite korral; 5. juhendab (logopeedia eriala) üliõpilaste praktikat ja/või uurimistöid. 	
B.2.5 Teadus- ja arendustegevus	EKR tase 8
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. koostab ja kohandab hindamiseks ja teraapiaks vajalikke meetodeid ja vahendeid; 2. avaldab logopeediaalaseid teadusartikleid, esineb konverentsidel; osaleb teadus- ja arendusprojektides; juhendab ja retsenseerib teaduslikke või rakenduslikke uurimistöid; 3. populariseerib eriala, esinedes ja publitseerides meedias; teeb koostööd õppe- ja teadusasutustega; osaleb eriala puudutavate poliitiliste otsuste kujundamises ja logopeedilise abi süsteemi edendamises, võttes osa vastavate töörühmade ja komisjonide tööst, tehes ettepanekuid täiendusteks ja/või muudatusteks eriala reguleerivatesse seadustesse vm dokumentidesse. 	

B.2.6 Koolitamine	EKR tase 7
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> Analüüsib koolituse sihtrühma õpivajadusi, juhindudes valdkonna arengust ja koolitusvajaduse analüüsimise teoreetilistest alustest; sõnastab koolituse eesmärgid ja õpiväljundid, koostab õppe- ja koolituskavu, juhindudes õpetamise teaduslikest põhimõtetest ja sihtrühma õpivajaduse analüüsist; Koostab koolitusmaterjalid, lähtudes valitud metoodikast, sihtrühmast ja koolituse eesmärkidest ja tuginedes asjakohastele allikatele; Viib läbi kursusi, loenguid, seminare, töötubasid, e-õppekursusi jm koolitusi, lähtudes valdkonna teooriatest ja meetoditest; kujundab õppimist soodustava vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna; juhib õppeprotsessi, lähtudes õppekavast, sihtrühma vajadustest ja õppija individuaalsetest õppe-eesmärkidest; Kogub kohaseid meetodeid kasutades tagasisidet õppeprotsessi kohta, analüüsib õpitulemusi ja planeerib edasisi tegevusi. 	

VALITAVAD KOMPETENSIID

B.2.7 Juhtimine	EKR tase 7
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> juhib erialaga seotud meeskonna tööd, seades eesmärgid, motiveerides ja kaasates meeskonnaliikmeid; juhib erialaseid projekte. 	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENSIID

B.2.8 Logopeedi kutset läbiv kompetents	EKR tase 7
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> lähtub oma töös logopeedi kutse-eesmärke põhimõtetest; järgib valdkonda reguleerivaid õigusakte; dokumendib oma tegevuse (uuringu käigu, tulemused, hinnangud, teraapiaplaani ja kokkuvõtted) kasutades korrektset erialaterminoloogiat ja emakeelt; kasutab oma töös erinevaid suhtlemismeetodeid; kohandab suhtlemist, lähtudes olukorrast ja kliendi/patsiendi vajadustest; integreerib ja kombineerib erialaseid teadmisi ja meetodeid vastavalt situatsiooni vajadustele; osaleb meeskonna töös; järgib ohutus- ja hügieeninõudeid; orienteerub kaasaegses erialases teaduskirjanduses ja on kursis erialaste teadusuuringute tulemustega; valdab emakeelt tasemel C2 ja hääldus vastab emakeele normile; valdab riigikeelt tasemel B2 ja vähemalt ühte võõrkeelt tasemel B1 (vt lisa 1); kasutab tööks vajalikke infotehnoloogiavahendeid ja erialaseid andmebaase; leiab veebist usaldusväärset infot, kasutades mitmesuguseid strateegiaid (nt otsingumootorite ja andmebaaside kasutamine), hindab informatsiooni kehtivust ja usaldusväärsust, kasutades erinevaid kriteeriume. 	
<p>Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.</p>	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	23-02052019-8.2.2/11k

2. Kutsestandardi koostajad	Linnu-Lydia Mae, Tallinna Tondi Põhikool Birgit Kaasik, SA Tallinna Lastehaigla Marika Padrik, Tartu Ülikool Anne Uriko, SA Tartu Ülikooli Kliinikum Siiri Kliss, Eesti Logopeedide Ühing Maret Jahu, SA Tallinna Lastehaigla Ülle Lillipuu, Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikool
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	15
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	02.05.2019
6. Kutsestandardi kehtib kuni	01.05.2024
7. Kutsestandardi versiooni number	11
8. Viide Ametite Klassifikatorile (ISCO 08)	2266 Audioloogid ja logopeedid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	8
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Speech and Language Therapist, EstQF Level 8
Inglise keeles	speech pathologist
Prantsuse keeles	ortophoniste, logopède
Saksa keeles	Spracheilpädagoge, Logopäde
Soome keeles	puheterapeutti
Vene keeles	логопед
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	